

10. juni 2016

Revideret udgave af Samlenotat vedrørende rådsmødet
(ECOFIN) den 17. juni 2016, pkt. 14: nationale produktivits-
og konkurrenceevneråd

Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

Dagsordenspunkt 14: Nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd

KOM (2015) 601

1. Resume

Kommissionen fremlagde 21. oktober 2015 som opfølgning på ØMU-rapporten et forslag til en EU-rådsanbefaling ("henstilling") om etablering af nationale konkurrenceevneråd. Det nederlandske formandskab har arbejdet på et kompromisforslag med sigte på vedtagelse på ECO-FIN 17. juni 2016. Der forhandles fortsat om anbefalingen.

Formandskabets forslag lægger op til, at eurolandene skal etablere nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd, men opfordrer også ikke-eurolandene til at oprette lignende råd. Rådene skal analysere produktivitets- og konkurrenceevneudviklingen og relaterede politikudfordringer og derigennem bidrage til gennemførelsen af strukturelle reformer på nationalt niveau, der kan fremme produktivitet og konkurrenceevne. Rådene vil ikke være en formel del af EU-koordineringen af den økonomiske politik, men skal spille en rolle i forhold til input til national økonomisk politik. Rådene skal være funktionelt uafhængige af offentlige myndigheder, herunder være i stand til at gennemføre uafhængige økonomiske og statistiske analyser af høj kvalitet.

Formandskabets forslag indeholder (i modsætning til Kommissionens oprindelige forslag) ingen reference til, at rådene skal bidrage med relevant information ift. løndannelsesprocessen. Det er intentionen i både Kommissionens og formandskabets forslag, at rådene skal respektere national praksis og nationale institutioners rolle i den nationale løndannelsesproces, men dette understreges eksplicit i formandskabets forslag.

Danmark støtter generelt etableringen af nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd, da rådene potentielt kan bidrage til at fremme gennemførelsen af strukturelle reformer i EU-landene og dermed generelt forbedre rammerne for vækst og beskæftigelse. Tiltaget vedrører således udfordringer og politikker, som er en generel dansk prioritet at sætte fokus på i EU-samarbejdet og i de andre EU-lande.

Regeringens indstilling er, at Danmark skal vælge selv at deltage i initiativet om nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd og således etablere et nationalt dansk råd, som kan varetage de pågældende opgaver ift. at analysere udviklingen og udfordringerne på området og indgå i dialogen med de øvrige landes råd. Der vil senere skulle tages stilling til den nærmere organisering af opgaven i Danmark.

2. Baggrund

Som opfølgning på ØMU-rapporten¹ fra 22. juni 2015 fremlagde Kommissionen 21. oktober 2015 en række kortsigtede forslag, herunder forslag til en rådsanbefaling om etablering af nationale konkurrenceevneråd. Disse skal overvåge konkurrenceevneudviklingen og foreslå politiktiltag mhp. at styrke konkurrenceevnen. Kommissionens oprindelige forslag lagde op til, at eurolandene etablerede nationale konkurrenceevneråd, men opfordrede også ikke-eurolandene til at oprette lignende råd.

¹ Rapporten om videreudvikling af ØMU'en blev udarbejdet af formændene for Kommissionen, Det Europæiske Råd, eurogruppen, ECB og Europa-Parlamentet.

Kommissionens ØMU-pakke, herunder konkurrenceevnerådsforslaget, blev indledningsvist drøftet på ECOFIN 10. november 2015. Det Europæiske Råd (DER) 17.-18. december 2015 bad Rådet om at arbejde videre med Kommissionens forslag og afrapportere på DER d. 28.-29. juni 2016.

Forslaget har hjemmel i traktatens artikel 292, artikel 121 stk. 2 og artikel 136. I henhold til TEUF artikel 136, er der kun de EU-lande, der har euroen som valuta, der stemmer om forslaget.

3. Formål og indhold

Det nederlandske formandskab har på baggrund af de foreløbige drøftelser på teknisk niveau arbejdet på et kompromisforslag med sigte på vedtagelse på ECOFIN 17. juni. Der forhandles fortsat om anbefalingen.

I formandskabets forslag lægges der op til, at navnet på rådene ændres fra nationale konkurrenceevneråd til nationale *produktivitets-* og konkurrenceevneråd. Ændringen af navnet skal reflektere, at rådene skal have et bredere fokus på produktivitet, snarere end blot konkurrenceevne.

I formandskabets forslag lægges der op til, at rådene skal analysere produktivitets- og konkurrenceevneudviklingen og relaterede politikudfordringer, og hvor passende, vurdere effekterne af politiktiltag. Rådene skal derigennem bidrage til at styrke ejerskabet til og gennemførelsen af reformer på nationalt niveau, og dermed bidrage til vedvarende økonomisk vækst.

Analyserne skal både forholde sig til, hvad der driver produktivitets- og konkurrenceevneudvikling på lang sigt (bl.a. innovation og evnen til at tiltrække investeringer, virksomheder og humankapital), og til hvilke faktorer, der på kort sigt kan påvirke prisen på og kvaliteten af varer og tjenester relativt til globale konkurrenter.

I formandskabets forslag skal rådene ikke komme med politikanbefalinger og rådgive om implementeringen af landeanbefalinger under det europæiske semester. Formandskabets forslag indeholder (i modsætning til Kommissionens oprindelige forslag) ingen reference til, at rådene skal bidrage med relevant information ift. løndannelsesprocessen. Det er intentionen i begge forslag, at rådene skal respekttere national praksis og nationale institutioners rolle i den nationale løndannelsesproces, men dette understreges eksplicit i formandskabets forslag.

Der lægges op til, at hvert land skal etablere ét produktivitets- og konkurrenceevneråd. Rådernes analyser skal som hovedregel være offentligt tilgængelige og de skal udgive en årlig rapport. Landene skal have frihed til at indrette rådene efter nationale præferencer, herunder evt. ved at udpege eksisterende institutioner som produktivitets- og konkurrenceevneråd. Der lægges vægt på, at rådene skal være forankret i national lovgivning el. lign. og være funktionelt uafhængige af offentlige myndigheder. Rådene skal være objektive og neutrale. De skal have kapacitet til

at kommunikere deres resultater offentligt, ligesom de skal have passende adgang til informationer til at udføre deres mandat. Udnævnelse af medlemmer skal foregå på baggrund af erfaringer og kompetencer. Rådene skal være i stand til at udføre økonomiske og statistiske analyser af høj kvalitet. Det vil være muligt for rådene at konsultere relevante interessenter (fx nationale aktører eller grupper af aktører, inkl. arbejdsmarkedets parter) og at basere sig på andre institutioners analyser, såfremt disse er af samme høje kvalitet.

Det foreslås, at de enkelte landes nationale råd skal mødes mhp. på at udveksle synspunkter og erfaringer og evt. udarbejde fælles analyser. I det oprindelige forslag var der lagt op til, at Kommissionen skulle have en koordinerende rolle ift. rådene, herunder sikre at rådene også inkluderede et euroområde- og EU perspektiv i deres arbejde. I formandskabets forslag er Kommissionens rolle begrænset til at facilitere meningsudvekslingen mellem de nationale råd, ligesom det i dag er tilfældet for de uafhængige finanspolitiske institutioner. Rådene vil ikke være en formel del af EU-koordineringen af den økonomiske politik, men der lægges op til, at Kommissionen kan anvende rådernes analyser og indgå i en dialog med de nationale råd, bl.a. i forbindelse med de løbende såkaldte "fact-finding" missioner som led i det europæiske semester, som de ligeledes kan og gør med andre råd og eksperter allerede i dag.

Formandskabets forslag lægger op til, at eurolandene skal etablere nationale råd, men opfordrer også ikke-eurolandene til at oprette lignende råd. Ikke-eurolande, der vælger at følge op på anbefalingen, vil have mulighed for at deltage på lige fod i alle dele af samarbejdet vedr. produktivitets- og konkurrenceevnerådene.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Vedtagelsen af forslaget til en rådsanbefaling har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser, da der formelt ikke er tale om en juridisk bindende anbefaling.

Dansk deltagelse i initiativet og oprettelsen eller udpegningen af et nationalt råd kan indebære behov for lovgivningsmæssige tiltag, fx for at fastlægge rådets opgaver, rammer mv.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Vedtagelsen af anbefalingen vil ikke i sig selv indebære statsfinansielle konsekvenser for Danmark, da der er tale om en ikke juridisk bindende anbefaling.

Dansk deltagelse i initiativet og oprettelsen eller udpegningen af et nationalt råd kan potentielt medføre en statsfinansiel omkostning til finansiering af det nationale råd, afhængig af den konkrete løsning.

Samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd, der leverer uafhængige analyser af høj kvalitet, vurderes potentielt at kunne have positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser, i det omfang de bidrager til at fremme gennemførelsen af reformer, der styrker potentialet for vækst og beskæftigelse, i de enkelte EU-lande.

8. Høring

Der henvises til bilag 1

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel enighed om det overordnede mål om at fremme gennemførelsen af reformer, der styrker konkurrenceevne og produktivitet. Nogle EU-lande er positive over for forslaget, mens andre lande i udgangspunktet har udtrykt skepsis ift. den konkrete merværdi af dette forslag. EU-landene ventes i sidste ende generelt at kunne støtte det nederlandske kompromisforslag på det kommende ECOFIN.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter generelt etableringen af nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd, da rådene potentielt kan bidrage til at fremme gennemførelsen af strukturreformer i EU. Tiltaget vedrører udfordringer og politikker, som er en generel dansk prioritet at sætte fokus på i EU-samarbejdet og i de andre EU-lande. Danmark kan generelt støtte det nederlandske kompromisforslag, eller det forslag, der kan opnås enighed om.

Regeringens indstilling er, at Danmark skal vælge selv at deltage i initiativet om nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd og således etablere et nationalt dansk råd, som kan varetage de pågældende opgaver ift. at analysere udviklingen og udfordringerne på området og indgå i dialogen med de øvrige landes råd. Der vil senere skulle tages stilling til den nærmere organisering af opgaven i Danmark.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget om etableringen af nationale konkurrenceevneråd har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for ECOFIN 10. november 2015, i forbindelse med drøftelsen af Kommissionens pakke med forslag til opfølgning på ØMU-rapporten. ØMU-rapporten blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for ECOFIN 14. juli 2015 (skriftligt).

Bilag 1

En tidligere version af samlenotatet blev 2. juni 2016 sendt i ekstern høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold og EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist 6. juni 2016.

Der er modtaget høringssvar fra Akademikerne, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) og et fælles fra LO, DA og FTF.

Akademikerne anbefaler, at den danske regering støtter formandskabets præcisering, af at rådene skal respektere national praksis og nationale institutioners rolle i den nationale løndannelsesproces. Akademikerne opfordrer til, at Danmark deltager i og bliver omfattet af forslaget om at oprette nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd.

Akademikerne anbefaler, at Det Økonomiske Råd (DØR) kommer til at udgøre Danmarks nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd. Det foreslås, at rådet bl.a. ser på uddannelse, forskning, erhvervsvilkår og social balance. Herudover anbefales det, at regeringen lægger vægt på at rådets arbejde vil være baseret på en bred tilgang til produktivitetsbegrebet.

Dansk Byggeri støtter regeringens anbefaling om, at der etableres nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd og bakker op om regeringens holdning.

Dansk Erhverv hilser forslaget om anbefalingen velkommen. Dansk Erhverv støtter udvidelsen af mandatet til også at omfatte temaet produktivitet og finder det positivt at det eksplicit understreges, at de nationale forhold for løndannelse skal respekteres. Dansk Erhverv gør opmærksom på en række forhold de vurderer, bør tages i betragtning i rådsanbefalingen, bl.a. at rådene: 1) bør inkludere den offentlige sektor i sit fokusområde; 2) bør gives muligheden for at formulere politiske anbefalinger; 3) bør bygge videre på Produktivitetskommissionens, Virksomhedsforums og Implementeringsrådets arbejde og 6) ikke skal duplikere eksisterende bestræbelser.

Dansk Erhverv mener generelt, at etableringen af et permanent produktivitets- og konkurrenceevneråd i Danmark og andre EU-lande vil være en styrkelse af den erhvervsøkonomiske politikkoordinering og denne politiks evidensgrundlag.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) støtter forslaget om etableringen af nationale produktivitets- og konkurrenceråd. FA lægger imidlertid til grund, at disse råd skal agere ud fra en grundlæggende respekt for de nationale arbejdsmarkeder i almindelighed og for de nationale arbejdsmarkeders løndannelsesproces i særdeleshed. FA er enig i den danske støtte til det nederlandske kompromisforslag.

LO, DA og FTF finder det positivt, at der i det nederlandske formandskabs forslag ikke fremgår, at de nationale produktivitets- og konkurrenceevneråd skal informere løndannelse i EU-landene. LO, DA og FTF støtter grundlæggende op om ideen om at have institutioner, der gennem analyser og råd kan bidrage til at sikre vækst

og beskæftigelse i Europa. Der opfordres til, at regeringen først træffer beslutning om dansk deltagelse, når der er sket en tilfredsstillende udmøntning af respekten for parternes rolle, og der er skabt sikkerhed for, at eksisterende institutioner kan anvendes – herunder Trepartsstatistikudvalget. LO, DA og FTF fremhæver Trepartsstatistikudvalget som et allerede velfungerende eksisterende udvalg og opfordrer regeringen til at sikre, at udvalget kan rummes inden for henstillingen. Det er afgørende, at Trepartsstatistikudvalget kan fortsætte som en uafhængig partsinstitution. LO, DA og FTF mener herudover, man med fordel kan inddrage Det Økonomiske Råd i et muligt nationalt produktivitets- og konkurrenceevneråd.

Derudover opfordrer LO, DA og FTF til, at man anlægger en bred vinkel på vurderingen af Danmarks konkurrenceevne. Man finder det positivt, at der skal være fokus på faktorer, som på både kort og langt sigt bidrager til konkurrenceevne. Det foreslås i den forbindelse, at der bl.a. ses på uddannelse, forskning, erhvervs-vilkår og social balance.

Bemærkning: Hovedsynspunkterne i høringssvaret fra LO, DA og FTF vurderes i høj grad at være imødekommet i det nederlandske formandskabs reviderede forslag. I forslaget understreges det eksplicit at rådene skal respektere national praksis og nationale institutioners rolle i den nationale løndannelsesproces, ligesom det understreges, at landene skal have frihed til at indrette rådene efter nationale præferencer, herunder ved at udpege eksisterende institutioner som produktivitets- og konkurrenceevneråd.